

แนวทางพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอไทลื้อศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

กมลรัตน์ วันไช¹ กัญญาลักษณ์ คำเงิน¹ ชลลดา พรสุขสมสกุล¹ และกัสมา กาซ้อน^{2*}

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นสินค้าที่สร้างมูลค่าเพิ่ม 2) เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการทอผ้าไทลื้อ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ กลุ่มสตรีทอผ้าไทลื้อศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย จำนวน 12 ราย โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นสินค้าที่สร้างมูลค่าเพิ่ม ได้แก่ การปรับกระบวนการผลิตให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค โดยใช้วิธีการพัฒนาการออกแบบลวดลายผ้าที่มีความร่วมสมัยเหมาะสม มีเอกลักษณ์ของชาวไทลื้อ 2) จากศึกษาต้นทุน และผลตอบแทนการทอผ้าไทลื้อ พบว่าต้นทุนการผลิตโดยเฉลี่ยของผ้าทอไทลื้อศรีดอนชัย เท่ากับ 2,365.33 บาท/ผืน ผลตอบแทนโดยเฉลี่ยของผ้าทอไทลื้อศรีดอนชัยเท่ากับ 2,720 บาท/ผืน กำไรขั้นต้นโดยเฉลี่ยเท่ากับ 354.67 บาทต่อผืน โดยมีอัตรากำไรต่อยอดขายเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 13.04 อัตรากำไรต่อต้นทุนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 14.99

คำสำคัญ : แนวทางพัฒนา ต้นทุน ผลตอบแทน

¹นักศึกษาศาสาการบัญชี สำนักวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

²รองศาสตราจารย์ สำนักวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

*ผู้นิพนธ์ประสานงาน โทรศัพท์ 089-999-9616 E-mail: kasama.kasorn@gmail.com

Guidelines for Product Development of Tai Lue Sridonchai Woven Fabrics Chiang Khong District Chiang Rai

Kamorat Wanchai¹ Kanyalak Khamngern¹ Chollada Pornsuksomsakul¹ and Kasama Kasorn^{2*}

Abstract

The objective of this research was 1) to study product development guidelines to be value-added products 2) to study cost and return for weaving Tai Lue. The sample group used women weavers Tai Lue Sridonchai cloth 12 cases in Chiang Rai. The research tool was an in-depth interview. The results found that 1) Guidelines for product development of Tai Lue Sridonchai woven fabrics Chiang Khong District Chiang Rai needs using a method to develop a fabric pattern design that is contemporary, appropriate, and has the identity of the Tai Lue people 2) The cost and the return of Tai Lue weaving found the average production cost of Tai Lue Sri Donchai woven fabrics was 2,365.33 baht/piece, the average return of Tai Lue Sridonchai woven fabrics was 2,720 baht/piece, average gross profit was 354.67 baht/piece. The profit margin per piece was 13.04% and the profit margin per piece was 14.99%.

Keywords: Development Guidelines, Cost, Return

¹Bachelor Student, School of Accounting, Chiang Rai Rajabhat University

²Associate Professor, School of Accounting, Chiang Rai Rajabhat University

*Corresponding Author, Tel. 089-999-9616 E-mail: kasama.kasorn@gmail.com

1. ความเป็นมาและความสำคัญปัญหา

ผ้าเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องนุ่งห่ม ซึ่งถือว่าเป็นหนึ่งในปัจจัยของการดำเนินชีวิตของมนุษย์ นอกเหนือจากอาหาร ที่อยู่อาศัยและยารักษาโรค โดยเฉพาะผ้ามีบทบาทที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของคนไทยในสมัยก่อน เพราะสามารถใช้ผ้าในการห่มตัวป้องกันความหนาวเย็นให้กับร่างกายและการใช้แทนผ้าอ้อมในวัยเด็กและยังเป็นสื่อในการแสดงความรักในวัยหนุ่มสาวเป็นสิ่งที่สามารถใช้สร้างสะสมบุญโดยการถวายแด่พระสงฆ์เพื่อเป็นพุทธบูชาและเป็นสิ่งที่ใช้คลุมศพเมื่อสิ้นอายุขัยอีกด้วย จากอดีตจนถึงปัจจุบันผ้าทอ จึงผูกพันกับชีวิตมนุษย์ตลอดมาและได้รับการปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมในแต่ละยุคสมัยเรื่อยมาจนถึงยุคปัจจุบัน ผ้าทอมีบทบาทสำคัญที่ผูกพัน เป็นสายใยระหว่างชีวิตและเส้นใยซึ่งผูกพันกับวิถีชีวิตพื้นบ้านของไทยมาช้านาน [1] ผ้าทอมือเกิดจากภูมิปัญญาและองค์ความรู้ของคนไทยที่เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เลือกรส รส แต่ง พัฒนา และถ่ายทอดสืบมา การทอผ้าของชาวไทลื้อเริ่มจากภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่ทอผ้าไว้เพื่อสวมใส่กันเอง การทอผ้ามีลักษณะพิเศษ คือ ยกใต้ถุนบ้านสูง เพื่อให้สามารถวางที่ทอผ้าไว้ได้ รูปแบบการทอจะสะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์ของแต่ละหมู่บ้าน และแต่ละหมู่บ้านจะมีลักษณะเฉพาะของแต่ละแห่ง เช่น วิธีการทอผ้าลักษณะลวดลาย และเทคนิคการทอผ้า ทั้งแบบมัดหมี่ จก ขิด ยกดอก เกาะ ล้วงและมุก จะแตกต่างกันไปแล้วแต่การจัดลวดลายที่เฉพาะของแต่ละแห่ง ลวดลายของผ้าทอไทลื้อของแต่ละแห่งจะมีลักษณะคล้ายๆ กันและถือว่าเป็นศิลปะที่โดดเด่นและเป็นอัตลักษณ์ของผ้าทอไทลื้อ คือ การใช้ผ้าฝ้ายพื้น สีขาว ใช้ลายไทลื้อ หรือเรียกว่า “ลายผักแว่น หรือลายน้ำไหล” ขึ้นลายเส้นสีต่างๆ ตามความคิดของผู้ทอสลับกับผ้าพื้นสีขาวลายจะอยู่ช่วงตรงกลาง ส่วนบนจะสลับลายเหมือนลายช้างล่าง โดยในแต่ละแห่งจะมีการสลับลายที่แตกต่างกันออกไป

จากการสนทนากับ [2] ประธานกลุ่มทอไทลื้อศรีดอนชัย พบว่าชาวไทลื้อศรีดอนชัยในยุคก่อน

มีการทอผ้าใช้เองสำหรับเครื่องใช้ในการนุ่งห่ม หรือการใช้อื่นๆ เช่น เสื้อ ชิ่น ผ้าหอบ (ผ้าปูที่นอน) ผ้าหอบ (ผ้ารองกันเปื้อน) สลี่ (ที่นอน) ผ้าตัวบ่าเอ็น (ผ้าห่ม) ผ้าเช็ดน่อง ผ้าเช็ดหลวง ตุ้ง ผ้าต่อง ผ้าพันหัว ผ้าสไบ ถูย้อม เป็นต้น ลวดลายที่ปัก บนผ้าทอมีหลายแบบ เช่น ลายช้าง ลายม้า ลายเขี้ยวหมา ลายเกาพาน ลายเกาขัน ลายเกาเครือ (เถาวัลย์ต้นไม้) ลายงูลอย ซึ่งวิธีการทำที่ประณีตมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างจากที่อื่น เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้ศิลปวัฒนธรรมของอาชีพการทอผ้าทอไทลื้อในทุกวันนี้มีแนวโน้มจะสูญหายไปทุกทีเนื่องจากอิทธิพลของวัฒนธรรมแถบตะวันตกได้เข้ามาอย่างรวดเร็วและอิทธิพลสังคมปัจจุบันจนทำให้เด็กและเยาวชนในหมู่บ้านลืมนิสัยวัฒนธรรมที่มีค่าสูงส่งของพื้นบ้านตนเอง หากไม่ได้รับการอนุรักษ์และสืบทอดไว้ศิลปวัฒนธรรมเหล่านี้ก็จะถูกทอดทิ้งไปจนหมดสิ้น

ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่าของผ้าทอไทลื้อศรีดอนชัย และปัญหาในการทอผ้าไทลื้อศรีดอนชัย เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์หาแนวทางการพัฒนาและการออกแบบลวดลายผ้าทอไทลื้อของชาวไทลื้อศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้สามารถนำไปเผยแพร่ซึ่งเป็นผลงานทางทัศนกรรมสิ่งทอท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงการวิเคราะห์ต้นทุนผลตอบแทนของผ้าทอไทลื้อของชาวไทลื้อศรีดอนชัยเพื่อประกอบการตัดสินใจในการลงทุน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการผลิตผ้าไทลื้อศรีดอนชัยอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

2.2 เพื่อศึกษาต้นทุน และผลตอบแทนการทอผ้าไทลื้อศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

3. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุน

ต้นทุน (Costs) หมายถึง มูลค่าของทรัพยากรที่สูญเสียไปเพื่อให้ได้สินค้าหรือบริการ โดยมูลค่านั้นจะต้องสามารถวัดได้เป็นหน่วยเงินตรา ซึ่งเป็นลักษณะของการลดลงในสินทรัพย์หรือเพิ่มขึ้นในหนี้สินต้นทุนที่เกิดขึ้นอาจจะให้ประโยชน์ในปัจจุบันหรืออนาคตก็ได้ เมื่อต้นทุนใดที่เกิดขึ้นแล้วและกิจการได้ใช้ประโยชน์ไปทั้งสิ้นแล้ว ต้นทุนนั้นก็ถือเป็นค่าใช้จ่าย (Expenses) ดังนั้นค่าใช้จ่ายจึงหมายถึง ต้นทุนที่ได้ให้ประโยชน์และกิจการได้ใช้ประโยชน์ทั้งหมดไปแล้วในขณะนั้น และสำหรับต้นทุนที่กิจการสูญเสียไป แต่จะให้ประโยชน์แก่กิจการในอนาคตเรียกว่า สินทรัพย์ (Assets) [3]

ต้นทุนผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรงและค่าใช้จ่ายในการผลิตวัตถุดิบทางตรง คือวัตถุดิบหลักที่ใช้ในกระบวนการผลิตหรือองค์ประกอบที่สำคัญในผลิตภัณฑ์นั้น ส่วนวัตถุดิบทางอ้อมจะถูกจัดเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิต ค่าแรงงานทางตรง คือค่าแรงงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการผลิตของผลิตภัณฑ์นั้น ส่วนค่าแรงงานทางอ้อมที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการผลิตของผลิตภัณฑ์นั้น จะถูกจัดเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิต ส่วนค่าใช้จ่ายในการผลิต คือรายการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตที่ไม่ใช่วัตถุดิบทางตรงและค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายอื่นๆที่ไม่เกี่ยวข้องในการผลิตจะถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารซึ่งจะไม่ถูกนำมาคำนวณเป็นต้นทุนผลิตภัณฑ์ [4]

ต้นทุนการผลิต หมายถึง ต้นทุนของผลิตภัณฑ์ ซึ่งประกอบด้วยวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายในการผลิต ทั้งที่เกิดขึ้นในรอบระยะเวลาที่จะทำการรวบรวมต้นทุนหรือเรียกว่า “ต้นทุนการผลิต” ส่วนประกอบของต้นทุนที่ใช้ในการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด (Cost of a Manufactured Product) จะประกอบด้วยวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต ซึ่งถ้าพิจารณาในด้านทรัพยากรที่เป็นส่วนประกอบของสินค้าแล้ว [5]

ต้นทุนของผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วยวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิตที่เกิดขึ้นในรอบระยะเวลาที่จะทำการรวบรวมต้นทุน หรือเรียกว่า “ต้นทุนการผลิต” [6]

สรุปได้ว่า ต้นทุนผลิตภัณฑ์ หมายถึง มูลค่าของทรัพยากรที่สูญเสียไปเพื่อให้ได้สินค้าหรือบริการมา ซึ่งต้นทุนผลิตภัณฑ์จะประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายในการผลิต ที่เกิดขึ้นในรอบระยะเวลาที่จะทำการรวบรวมต้นทุน

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับผลตอบแทน

ผลตอบแทน คือสิ่งที่ผู้ลงทุนมุ่งหวังจะได้จากการลงทุนไม่ว่าจะเป็นการลงทุนในธุรกิจ ในหลักทรัพย์ หรือในอสังหาริมทรัพย์ ก็คือผลตอบแทนหรืออัตราผลตอบแทนจากการลงทุนนั้น ซึ่งคำว่าอัตราผลตอบแทนนี้มีความหมายกว้างขวางมากอาจหมายถึง อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนระยะยาว อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้อถือหุ้นสามัญ และอัตราผลตอบแทนที่กินความหมายแคบลงไปอีก คือ อัตราผลตอบแทนจากโครงการลงทุนเฉพาะโครงการฯ ซึ่งแต่ละอย่างจะมีรูปแบบการวัดที่แตกต่างกันไปบ้าง และการใช้ประโยชน์ก็แตกต่างกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์การวิเคราะห์เป็นสำคัญ อัตราส่วนผลตอบแทนนอกจากใช้ประโยชน์ในการประเมินผลของโครงการปฏิบัติงานยังใช้ประโยชน์ช่วยในการตัดสินใจลงทุน วางแผนควบคุมและปรับปรุงการดำเนินงาน [7]

ผลตอบแทน เป็นการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุนเพื่อให้ตัดสินใจได้ว่าควรลงทุนทำธุรกิจหรือไม่นั้น อาจใช้การวิเคราะห์จากยอดขายหักด้วยต้นทุนผลิตภัณฑ์เพื่อให้ได้กำไร [8]

ผลตอบแทน หมายถึง ผลประโยชน์ที่นักลงทุนจะได้รับในรูปแบบต่างๆจากการลงทุน เช่น ดอกเบี้ย, เงินปันผล และกำไร เป็นต้น [9]

สรุปได้ว่า ผลตอบแทนคือสิ่งที่ผู้ลงทุนได้มาหรือได้รับจากเงินลงทุนซึ่งอาจจะเป็นทรัพย์สินหรือกิจกรรมต่าง ๆ การประเมินประสิทธิภาพของธุรกิจสามารถประเมินได้จากรายได้ที่ได้จากการ

ขายเมื่อหักต้นทุนวัตถุดิบในการผลิตออกแล้วจะเหลือเป็นกำไรขั้นต้น อัตราส่วนกำไรขั้นต้นแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการทำกำไรขั้นพื้นฐานใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินประสิทธิภาพของการดำเนินงาน

ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้วัดต้นทุนและผลตอบแทนจากการดำเนินงาน โดยใช้อัตราส่วนในการวิเคราะห์ [8] ดังนี้คือ

3.2.1 วิธีอัตรากำไรต่อยอดขาย

อัตรากำไรต่อยอดขาย (ร้อยละ)

$$= (\text{ขายสุทธิ} - \text{ต้นทุนขาย} / \text{ขายสุทธิ}) \times 100$$

3.2.2 วิธีอัตรากำไรต่อต้นทุน

อัตรากำไรต่อต้นทุน (ร้อยละ)

$$= (\text{ขายสุทธิ} - \text{ต้นทุนขาย} / \text{ต้นทุนขาย}) \times 100$$

3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาผลผลิตตกแต่งบนเครื่องปั่นดินเผาห้วยวังนองเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มได้ศึกษาผลผลิตจากภาพเขียนสีก่อนประวัติศาสตร์และงานแกะสลักรวมทั้งผลผลิตผ้าพื้นถิ่นเพื่อใช้ในการตกแต่งผลผลิตบนผิวผลิตภัณฑ์ จากการประมวลความรู้ที่ได้จากการวิจัยตามขั้นตอนต่างๆ พบว่า เทคนิคในการตกแต่งและรูปแบบผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมกับกระบวนการผลิตในชุมชน การออกแบบผลผลิตที่มีอัตลักษณ์อันมีที่มาจากภาพเขียนสีก่อนประวัติศาสตร์ ผลผลิตในงานหัตถกรรมและลายผ้าพื้นถิ่นสำหรับการตกแต่งบนผิวผลิตภัณฑ์เป็นที่พอใจของผู้ผลิตและผู้บริโภคสามารถเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ได้โดยมิได้ทำให้คุณค่าของงานเครื่องปั้นดินเผาต้อยลงไป ทั้งยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้และเป็นแนวทางเพื่อการพัฒนาสำหรับเพิ่มมูลค่าและสร้างคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาชุมชนให้เป็นภูมิปัญญาที่อยู่คู่กับจังหวัดอุบลราชธานี [10]

การวิเคราะห์ต้นทุน และผลตอบแทนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกกลุ่มทอผ้าไหมบ้านหนองตาไก้ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหม ประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง ค่าใช้จ่ายในการผลิต และค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร

ต้นทุนค่าแรงงานทางตรงมีสัดส่วนค่อนข้างสูง คิดเป็นร้อยละ 31.02 ของต้นทุนรวม จุดคุ้มทุนด้านรายได้จากการขายเท่ากับ 87,215.69 บาท และจุดคุ้มทุนด้านปริมาณขายเท่ากับ 91.40 [11]

ต้นทุนและผลตอบแทนผ้าทอพื้นเมืองในจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าค่าใช้จ่ายในการลงทุนในอุปกรณ์ทอผ้าโดยเฉลี่ยกลุ่มละ 128,000 บาท และต้นทุนเฉลี่ยจำแนกตามวัสดุที่ใช้ในการทอซึ่งได้แก่ไหม ต้นทุนเท่ากับ 1,409.90 บาท ส่วนด้ายประดิษฐ์ผสมไหมต้นทุนเท่ากับ 877.74 บาท และด้ายประดิษฐ์ ต้นทุนเท่ากับ 768.50 บาท ต้นทุนส่วนใหญ่เกิดจากค่าแรงงานในการทอผ้า (2) ผลตอบแทนเฉลี่ยต่อผืน ได้แก่ ไหม ราคาขาย 2,500 บาท กำไรต่อผืน เท่ากับ 1,009.10 บาท ส่วนด้ายประดิษฐ์ผสมไหม ราคาขาย 1,500 บาท มีกำไรต่อผืน เท่ากับ 322.26 บาทและด้ายประดิษฐ์ ราคาขาย 1,000 บาท กำไรต่อผืนเท่ากับ 231.50 บาท ในการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนต่อยอดขายประเภทไหม มีค่าร้อยละ 40.36 ส่วนด้ายประดิษฐ์มีค่าร้อยละ 23.15 ด้ายประดิษฐ์ผสมไหม มีค่าร้อยละ 21.48 [12]

4. วิธีการศึกษา

การศึกษาแนวทางพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอไทลื้อศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ได้ดำเนินการวิจัยโดยเก็บรวบรวมข้อมูลช่วงเดือนมิถุนายน ถึง เดือนตุลาคม พ.ศ. 2563 รายละเอียดของวิธีการดำเนินงาน มีดังนี้

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ สมาชิกกลุ่มสตรีทอผ้าศรีดอนชัย ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย จำนวน 12 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เนื่องจากประชากรที่ศึกษามีจำนวนน้อย ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมด ซึ่งได้แก่ สมาชิกกลุ่มสตรีทอผ้าศรีดอนชัย ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย จำนวน 12 คน

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสัมภาษณ์ ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนของผ้าทอไทลื้อศรีดอนชัย อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ โดยผู้วิจัยได้ร่างข้อคำถามที่จะสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยเรียงข้อคำถามดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลต้นทุน ประกอบด้วย ต้นทุนเกี่ยวกับวัตถุดิบ ต้นทุนเกี่ยวกับค่าแรงงานทางตรง และต้นทุนเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการผลิต

ส่วนที่ 2 ข้อมูลผลตอบแทน ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับยอดขาย

จากนั้นผู้วิจัยได้ตรวจสอบแบบสัมภาษณ์ด้านความเที่ยงตรงด้วยตนเองและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข และนำแบบสัมภาษณ์นี้ไปทดลองใช้กับบุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง นำผลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นก่อนการนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้จริง

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่งข้อมูล คือ

4.3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ใช้วิธีการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ผลิตผ้าทอไทลื้อศรีดอนชัย โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มสตรีทอผ้าศรีดอนชัย ตำบลศรีดอนชัย อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับกระบวนการผลิต ลักษณะลวดลาย และการถ่ายทอดองค์ความรู้ของผ้าทอไทลื้อศรีดอนชัย การเพิ่มมูลค่าของผ้าทอไทลื้อศรีดอนชัย ต้นทุนการผลิตของผ้าทอไทลื้อศรีดอนชัย รวมถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาผ้าทอไทลื้อศรีดอนชัย

4.3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการรวบรวมค้นคว้าข้อมูลจากวารสาร หนังสือเอกสารที่เผยแพร่จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ และการสืบค้นจากระบบอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลที่น่ามาใช้ในการประกอบการวิจัย

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) โดยการจำแนกและจัดระบบ (Typology and Taxonomy) การจัดการข้อมูลที่จะจัดกระจายให้อยู่เป็นระบบโดยอาศัยพื้นฐานการจำแนกหมวดหมู่ได้อย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อช่วยให้เข้าใจปรากฏการณ์ที่ศึกษา

4.4.2 การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน

4.4.2.1 การวิเคราะห์ต้นทุนของผ้าทอไทลื้อศรีดอนชัย ซึ่งต้นทุนที่ใช้ในการผลิตผ้าทอไทลื้อศรีดอนชัย ประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรงและค่าใช้จ่ายในการผลิตเพื่อคำนวณหาต้นทุนรวม

4.4.2.2 การวิเคราะห์ผลตอบแทนของผ้าทอไทลื้อศรีดอนชัย เพื่อให้ทราบถึงรายได้ต่อหน่วย สามารถวิเคราะห์โดยวิธีอัตรากำไรต่อยอดขายและวิธีอัตรากำไรต่อต้นทุน

5. ผลการศึกษา

จากการศึกษาแนวทางพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอไทลื้อศรีดอนชัย อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลได้ดังนี้

5.1 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการผลิตผ้าทอไทลื้อศรีดอนชัยอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นรูปแบบใหม่ พบว่า แนวทางพัฒนาด้านผลิตภัณฑ์สามารถทำได้โดยการปรับวิธีการผลิตและกระบวนการผลิต เพื่อให้ได้สินค้าที่มีความน่าสนใจมากขึ้น โดยใช้วิธีการพัฒนาการออกแบบลวดลายผ้าขึ้นมาใหม่ที่มีความร่วมสมัย เหมาะสมมีเอกลักษณ์ของชาวไทลื้อผสมผสานอยู่ด้วยดังนั้นจึงสามารถออกแบบและพัฒนาขึ้นเรียกว่าลายเกาะเครือ

ภาพที่ 1 ลายเกาะเครือ

ตารางที่ 1 ข้อมูลค่าเฉลี่ยต้นทุนและผลตอบแทนของผ้าทอไทลื้อศรีดอนชัย

ลายผ้าชิ้น	วัตถุดิบ ทางตรง (บาท/ผืน)	ค่าแรงงาน ทางตรง (บาท/ผืน)	ค่าใช้จ่ายใน การผลิต (บาท/ผืน)	ต้นทุนรวม (บาท/ผืน)	ผลตอบแทน (บาท/ผืน)
1. ผ้าชิ้นลายโคมวิเศษ	500	2,800	100	3,400	3,700
2. ผ้าชิ้นลายสามช่วง	300	800	100	1,200	1,600
3. ผ้าชิ้นตาออย	150	400	50	600	1,000
4. ผ้าชิ้นน้ำไหล	400	1,200	150	1,750	2,200
5. ผ้าชิ้นรวมลายน้ำไหล	700	3,000	150	3,850	4,200
6. ผ้าชิ้นลายภูเขา 5 ชั้น	500	2,700	100	3,300	3,700
7. ผ้าลายเกาะขอกุญแจ	400	2,600	150	3,150	3,600
8. ผ้าชิ้นก่าน	200	800	50	1,050	1,300
9. ผ้าชิ้นลายเกาะเครือ	250	1,000	80	1,330	1,500
10. ผ้าชิ้นลายเกาะยอด	150	500	50	700	1,100
11. ผ้าชิ้นตาเกาะ ชั้นบันได	400	1,600	100	2,100	2,400
12. ผ้าชิ้นลายตาไก่	400	1,700	100	2,200	2,650
13. ผ้าชิ้นลาย 3 ช่วง	350	1,500	100	1,950	2,350
14. ผ้าชิ้นลายนางพญาขึ้น	700	4,000	200	4,900	5,200
15. ผ้าชิ้นลายแมลงปอ	350	3,500	150	4,000	4,300
เฉลี่ย	383.33	1,873.33	108.67	2,365.33	2,720.00

5.2 ผลการศึกษาต้นทุน และผลตอบแทนการ
ทอผ้าไทลื้อศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัด
เชียงราย สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ต้นทุนการผลิตโดยเฉลี่ยของผ้าทอไทลื้อศรี
ดอนชัย เท่ากับ 2,365.33 บาท/ผืน ผลตอบแทน
โดยเฉลี่ยของผ้าทอไทลื้อศรีดอนชัย เท่ากับ 2,720
บาท/ผืน กำไรขั้นต้นโดยเฉลี่ยเท่ากับ 354.67 บาท

ต่อพื้น มีอัตรากำไรต่อยอดขายโดยเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 13.04 อัตรากำไรต่อต้นทุนโดยเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 14.99

6. อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแนวทางพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอไทลื้อศรีดอนชัยอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

6.1 อภิปรายผล

6.1.1 แนวทางพัฒนาด้านผลิตภัณฑ์ โดยใช้วิธีการปรับวิธีการผลิตและกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้สินค้าที่มีความน่าสนใจมากขึ้น การพัฒนาตลาดลายลักษณะใหม่ ๆ ของผลิตภัณฑ์ผ้าทอไทลื้อศรีดอนชัย ให้ตอบสนองตามความต้องการของผู้บริโภค โดยพัฒนาการออกแบบลวดลายผ้าขึ้นมาใหม่ให้เป็นลายผ้าที่มีความร่วมสมัย เหมาะสม มีเอกลักษณ์ของชาวไทลื้อผสมผสานอยู่ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ [10] พบว่าการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้องตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความแปลกใหม่สวยงาม ช่วยสร้างงานและเสริมรายได้ให้แก่ชาวบ้าน

6.1.2 การศึกษาต้นทุน และผลตอบแทนการทอผ้าไทลื้อศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย พบว่าต้นทุนการผลิตโดยเฉลี่ยของผ้าทอไทลื้อศรีดอนชัย เท่ากับ 2,365.33 บาท/ผืน ผลตอบแทนโดยเฉลี่ยของผ้าทอไทลื้อศรีดอนชัย เท่ากับ 2,720 บาท/ผืน กำไรขั้นต้นโดยเฉลี่ยเท่ากับ 354.67 บาทต่อผืน มีอัตรากำไรต่อยอดขายโดยเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 13.04 อัตรากำไรต่อต้นทุนโดยเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 14.99 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [11] เรื่องการวิเคราะห์ต้นทุน และผลตอบแทนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกกลุ่มผ้าไหมบ้านหนองตาไก่ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง ค่าใช้จ่ายในการผลิต และค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร โดยต้นทุนค่าแรงงานทางตรงมีสัดส่วนค่อนข้างสูง คิดเป็นร้อยละ 31.02 ของต้นทุนรวม

เนื่องจากการทอผ้าต้องใช้ช่างฝีมือทอผ้าที่มีความชำนาญและระยะเวลาในการทอผ้านาน

6.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแนวทางพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอไทลื้อศรีดอนชัยอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

6.2.1 ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้

6.2.1.1 การผลิตผ้าทอไทลื้อเป็นภูมิปัญญาพื้นบ้านซึ่งมีขั้นตอนที่ยากใช้เวลานานในการเรียนรู้ ส่วนใหญ่จะมีเฉพาะผู้สูงอายุ ดังนั้นสถาบันทางการศึกษา องค์กรบริหารส่วนตำบลกรมพัฒนาชุมชน และการศึกษานอกโรงเรียน ควรมีการอนุรักษ์สืบทอดให้คงอยู่อย่างยั่งยืน โดยการสร้างความตระหนักและเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาพื้นบ้าน การทอผ้าให้แก่กลุ่มเยาวชนและคนรุ่นใหม่ในชุมชนให้มากขึ้น

6.2.1.2 ควรมีการจัดเก็บองค์ความรู้การทอผ้าไทลื้อ ผ่านระบบการศึกษาในการพัฒนาเป็นหลักสูตรอบรมหรือพัฒนาเป็นหลักสูตรการศึกษา หลักสูตรท้องถิ่น ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษา เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในการสืบสานศิลปวัฒนธรรมให้คงอยู่สืบไป อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ผู้สนใจได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียน และเป็นการสร้างความตระหนักในภูมิปัญญาท้องถิ่น

6.2.1.3 การเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับกระบวนการทอผ้า การออกแบบลวดลาย การออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายให้เหมาะกับทุกเพศทุกวัย ตลอดจนมีการส่งเสริมด้านการตลาดให้เป็นที่ยอมรับกว้างขวางออกไป โดยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนให้คำแนะนำด้านแหล่งทุนแนวทาง และการสร้างเครือข่ายภูมิปัญญาเพื่อการแข่งขันอย่างยั่งยืน

6.2.2 ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป

การศึกษาค้นคว้าความรู้และการเพิ่มมูลค่าของผ้าทอไทลื้อศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ควรศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นอื่นๆ เช่น

ศึกษาการพัฒนาตราสินค้าของกลุ่มผ้าทอไทลื้อ เพื่อสร้างเอกลักษณ์ และมาตรฐานสินค้า เพื่อเป็นแนวทางในการขยายธุรกิจของกลุ่มผ้าทอไทลื้อศรีดอนชัยในอนาคต หรือศึกษาการอนุรักษ์วัฒนธรรมชุมชนในอนาคต เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่ในชุมชนเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนไทลื้อเพื่อการสืบทอดวัฒนธรรมให้ดำรงคงอยู่สืบต่อไป

7. รายการอ้างอิง

- [1] วัฒนะ จุฑะวิภาต. (2555). *ผ้าทอกับชีวิตคนไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- [2] แวนแก้ว ภิรมย์พลัด. ประธานกลุ่มทอไทลื้อศรีดอนชัย ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย. (2563). *ความเป็นมากลุ่มทอผ้าไหม*. สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2563.
- [3] สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2557). *การบัญชีต้นทุน*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แมคกรอฮิล.
- [4] อรรธรณ เชื้อเมืองพาน. (2560). *การบัญชีต้นทุน 1*. กรุงเทพฯ : แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- [5] อนุรักษ์ ทองสุโขวงศ์. (2560). *การวิเคราะห์ธุรกิจและต้นทุนผลิตภัณฑ์เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่นในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน : กรณีศึกษาผลิตภัณฑ์ที่มีใช้อาหารและยา.ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น*.
- [6] ศุภชัย สังข์มงคล. (2561). *การศึกษาค่าวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนโดยเปรียบเทียบระหว่างการปลูกแคนตาลูปแบบโรงเรือนกับการปลูกแบบเปิดใน ตำบล ทัพหลวง จังหวัดอุทัยธานี*. ปริญญาวิทยาศาสตร มหาบัณฑิต (ธุรกิจการเกษตร) สาขาธุรกิจการเกษตร ภาควิชา เศรษฐศาสตร์ และทรัพยากร. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [7] เพชร ชุมทรัพย์. (2554). *การวิเคราะห์งบการเงิน*. กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [8] เฉลิมขวัญ ทรัพย์บุญ. (2554). *การบัญชีเพื่อการจัดการ*. กรุงเทพฯ. ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- [9] อังครัตน์ เปรียบจริยวัฒน์. (2561). *การวิเคราะห์งบการเงินเครื่องมือเพื่อการวิเคราะห์การลงทุน*. กรุงเทพฯ : กรุงเทพฯ. ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- [10] ศิษฏ์ ลือนาม. (2555). *การพัฒนาตลาดตกแต่งบนเครื่องปั้นดินเผาห้วยวังนองเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม*. วารสารวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 7(21), 84-90.
- [11] ธาณินทร์ ไชยเย็น. (2558). *การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกกลุ่มผ้าไหมบ้านหนองตาไก่ จังหวัดบุรีรัมย์*. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธนบุรี, 9(19), 51-61.